

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 616/2013-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti V. S., zastúpenej advokátkou Mgr. Ivetou Vajdovou, Námestie M. Benku 12, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 46/2002, za účasti Okresného súdu Nitra, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 46/2002 p o r u š e n é b o l i .
2. Okresnému súdu Nitra p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 46/2002 konal bez zbytočných prietahov.

3. V. S. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 7 000 € (slovom sedem tisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Nitra p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nitra j e p o v i n n ý uhradiť V. S. trovy konania v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet jej právnej zástupkyne Mgr. Ivety Vajdovej, Námestie M. Benku 12, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2013 doručená sťažnosť V. S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 46/2002.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že predmetom označeného konania je rozhodovanie o návrhu jej bývalého manžela (ďalej len „navrhovateľ“) na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorý podal 5. marca 2002. Napriek tomu, že konanie trvá viac ako 11 rokov, okresný súd dosiaľ o veci nerozhodol. Podľa názoru sťažovateľky sa postup okresného súdu vyznačuje tak nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou, zvlášť poukazuje na nesústredený postup okresného súdu pri vykonávaní dokazovania a na opakované odročovanie termínov nariadených pojednávaní, zväčša z dôvodu na strane navrhovateľa, ako aj na nevyužitie procesných prostriedkov na vynútenie plnenia povinností uložených súdom navrhovateľovi.

Sťažovateľka podľa svojho vyjadrenia neprispela k zbytočným priet'ahom v konaní a k postupu okresného súdu uvádza: „Z priebehu konania je zrejmé, že neefektívnosť práce prvostupňového súdu spôsobila doposiaľ podstatný pokles hodnoty masy BSM, ktorá skutočnosť je markantná napríklad z vykonaných neaktuálnych znaleckých posudkov v konaní a možnej nemožnosti vykonania dôkazov navrhovaných odporkyňou od roku 2003. Taktiež poukazujeme na skutočnosť, že odporkyňa nemá prístup k hodnotám nadobudnutým do BSM už 13 rokov, čo predstavuje cca 1/3 ekonomicky aktívneho obdobia jedinca, čím je v značnej miere porušené jej právo na súdnu ochranu.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky V. S. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Nitra vo veci sp. zn. 12 C/46/2002 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Nitra sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C/46/2002 konal tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

3. Sťažovateľke V. S. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- €, ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Nitra je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia ustanovenému právnenému zástupcovi vo výške 331,128,- € s DPH (2 úkony právnej pomoci, príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti, 1 úkon 130,16,- € bez DPH, 2 krát režijný paušál, 1 režijný paušál 7,81,- € bez DPH), a to na účet právnej zástupkyne sťažovateľky Mgr. Ivety Vajdovej..., do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 616/2013-25 z 3. októbra 2013 prijal sťažnosť na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Následne ústavný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili, či trvajú na konaní ústneho pojednávania, a okresný súd vyzval aj na vyjadrenie k sťažnosti.

Podpredsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti v prípise č. Spr. 1317/13 z 15. januára 2014 uviedla:

„Navrhovateľ M. S. podal na súd dňa 5. 3. 2002 návrh o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (BSM). Vec bola pridelená na prejednanie sudkyňi Mgr. D. M., ktorá vo veci konala, vyzvala navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, doručila návrh odporkyňi na vyjadrenie, vytyčila vo veci termín pojednávania, ktorý sa neuskutočnil, nakoľko odporkyňa podala námietku zaujatosti voči sudkyňi, o ktorej rozhodoval Krajský súd v Nitre. Na pojednávaní dňa 19. 5. 2003 vypočula účastníkov konania. K odročeniu pojednávania dňa 3. 9. 2003 došlo pre ospravedlnenie právnych zástupcov oboch účastníkov konania a jedno pojednávanie stanovené na 5. 11. 2003 bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne. Účastníci konania podávali rozsiahle vyjadrenia k veci, dopĺňali petit návrhu a predkladali listinné dôkazy, týkajúce sa veľmi rozsiahlej masy BSM.

V máji 2004 došlo k zmene zákonného sudcu a vec bola vec pridelená sudkyňi JUDr. P. Sudkyňa prebrala celý senát s počtom 204 nevybavených vecí a potrebovala čas na naštudovanie spisov. V predmetnej veci prvý úkon urobila po 4 mesiacov od prevzatia veci, kedy vytyčila termín pojednávania na 20. 10. 2004, ktoré bolo odročené z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu navrhovateľa. Je pravda, že ďalšie pojednávania (15. 12. 2004, 6. 2. 2005, 4. 5. 2005, 29. 6. 2005, 14. 9. 2005) sa opakovane odročovali, avšak všetky ospravedlnenia boli zdokladované, či už dokladom o práceneschopnosti, alebo skoršími predvolaniami doručenými právnemu zástupcovi na iné pojednávania, alebo z dôvodu, že navrhovateľ vypovedal plnú moc svojmu právnemu zástupcovi a hľadal si iného právneho zástupcu. Ospravedlnila sa aj právna zástupkyňa odporkyne pre nepriaznivé počasie a práceneschopnosť. Pojednávania sa uskutočnili dňa 18. 11. 2005, 23. 1. 2006, 15. 3. 2006, kedy súd vypočúval účastníkov konania a viacerých svedkov. Do spisu účastníci konania predkladali listinné dôkazy a bola podaná i námietka zaujatosti voči sudkyňi zo strany právneho zástupcu navrhovateľa, o ktorej rozhodoval Krajský súd v Nitre.

V júli 2006 došlo opätovne k zmene zákonnej sudkyne, vec bola pridelená JUDr. M., ktorá vo veci riadne konala, uskutočnili sa pojednávania dňa 30. 10. 2006 7. 2. 2007, 16. 4. 2007, 6. 6. 2007, 22. 10. 2007, opätovne boli súdu doručované účastníkmi konania

listinné dôkazy k predmetu BSM. Opakovane sa tiež stalo, že pojednávania vytyčené na 18. 9. 2006, 18. 12. 2006, 22. 8. 2007, 14. 1. 2008 boli odročované pre ospravedlnenie navrhovateľa z dôvodu služobnej cesty.

Dňa 1. 2. 2008 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi Mgr. I. H., ktorá bola v poradí už štvrtým zákonným sudcom. V čase prevzatia veci mal spis 450 strán a vec bola stará 6 rokov. Sudkyňa pokračovala vo veci vykonávaním dokazovania ohľadne predmetu BSM. Na pojednávaní dňa 20. 2. 2008 bol vypočutý svedok a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania na ocenenie hnutelných vecí, pričom až tretí ustanovený znalec bol schopný a ochotný vo veci vypracovať znalecký posudok na hodnotu elektronického zariadenia. Znalecký posudok bol doručený súdu 18. 11. 2008 a zaslaný právnym zástupcom účastníkov konania na vyjadrenie. Následne boli ocenené aj ďalšie hnutelné veci tvoriace masu BSM, znalecký posudok bol doručený súdu dňa 12. 5. 2009. Po doručení znaleckého posudku súd vytyčoval pojednávania na 9. 9. 2009, 2. 11. 2009, 27. 1. 2010, 24. 5. 2010, ktoré boli opakovane odročované pre ospravedlnenia, a to z väčšej miery navrhovateľa, alebo jeho právneho zástupcu, ale boli dokladované jednak zastupovaním právneho zástupcu v inej právnej veci, alebo dokladom o PN, alebo zdržiavaním sa navrhovateľa v zahraničí, čo preukázal letenkou. Zároveň medzi účastníkmi konania a ich právnymi zástupcami začala prebiehať mimosúdna komunikácia ohľadne prípadnej dohody o vypořádání BSM, čo bol tiež dôvod na odročenie pojednávania dňa 7. 4. 2010. Pojednávania sa riadne uskutočnili dňa 13. 10. 2010, 13. 12. 2010, 16. 2. 2011, 13. 4. 2011, na ktorých sudkyňa sústredila pozornosť na nehnuteľnosti, ktoré predstavujú najväčšiu hodnotu masy BSM, snažila sa o to, aby účastníci konania dospeli k dohode, čo považovala za najpriateľnejšie riešenie pre nich. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namieta, že pojednávania boli odročené na neurčito s tým, že do konania bude ustanovený znalec, pričom súd neuviedol na ocenenie čoho. Z obsahu pojednávania a z priebehu konania však vždy bolo jasné, čo bude znalec oceňovať, pričom najskôr sa oceňovali hnutelné veci, potom obchodný podiel a investície do nehnuteľnosti a nakoniec sa budú oceňovať nehnuteľnosti. Pokiaľ ide o termín pojednávania, vytyčený po 5 mesiacoch na 2. 11. 2011, bolo to z toho dôvodu, že dňa 18. 4. 2011 bol podaný návrh na nariadenie predbežného opatrenia, súd o ňom rozhodol dňa 28. 4. 2011, pričom voči rozhodnutiu bolo podané odvolanie dňa 23. 5. 2011, preto bol spis predložený Krajskému súdu v Nitre, ktorý

rozhodnutie potvrdil dňa 30. 6. 2011. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 25. 7. 2011. Následne súd dňa 21. 9. 2011 vytýčil pojednávanie na 2. 11. 2011, ktorý termín bol zrušený z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti navrhovateľa. Z uvedených dôvodov sa neuskutočnili ani pojednávania stanovené na 19. 12. 2011 a 27. 2. 2012, pričom súd skúmal aj dopytom na lekára, aký je zdravotný stav navrhovateľa a či je schopný dostaviť sa na pojednávanie. Na pojednávaní dňa 18. 4. 2012 súd navrhoval účastníkom konania spôsob riešenia vyporiadania BSM, čo z ich strany nebolo akceptované. Pojednávanie stanovené na 4. 6. 2012 bolo odročené pre práceneschopnosť sudkyne. Ďalší termín pojednávania na 22. 8. 2012 bol zrušený jednak pre extrémne horúčavy v auguste 2012, ale najmä z dôvodu, že právny zástupca navrhovateľa súdu oznámil, že na Okresnom súde Nitra je vedené konanie pod sp. zn. 19 C 139/2011 ohľadne vyporiadania nehnuteľností, ktoré sú uvádzané aj v rámci konania o vyporiadanie BSM a preto sudkyňa dala pokyn na pripojenie spisu a následne zvažovala otázku možného prerušenia konania. Ďalšie pojednávanie sa malo uskutočniť dňa 22. 10. 2012, bolo však odročené pre ospravedlnenie právneho zástupcu navrhovateľa z dôvodu jeho účasti na pohrebe, ktoré ospravedlnenie považoval súd za dôvodné a akceptoval ho. Pojednávanie dňa 3. 12. 2012, na ktorom prebehol výsluch účastníkov konania, bolo odročené z dôvodu doplnenia dokazovania znalcom z odboru účtovníctvo na ocenenie obchodných podielov navrhovateľa v obchodných spoločnostiach, ktorý bol ustanovený uznesením zo dňa 18. 2. 2013. Následne sa zabezpečovali podklady pre vypracovanie znaleckého posudku, ktoré požadoval znalec, robili sa dopyty na účtovníkov firiem. Nakoľko sa doklady nepodarilo zabezpečiť, znalec súdu dňa 3. 1. 2014 oznámil, že bez podkladov nie je možné vo veci vypracovať znalecký posudok, čo bolo oznámené právnym zástupcom účastníkov konania prípisom zo dňa 8. 1. 2014 s tým, že boli vyzvaní, či majú návrhy na doplnenie dokazovania a ak nie, bude vo veci nariadené znalecké dokazovanie na oceňovanie nehnuteľností.

Z postupu súdu vo veci vyplýva, že súd nebol nečinný, konal riadne, jednotlivé úkony boli vykonávané postupne a s ohľadom na pracovnú zaťaženosť sudcov v primeraných časových intervaloch. Súd považuje túto vec za náročnú na dokazovanie, čo značne ovplyvňuje dĺžku konania. Doposiaľ boli vo veci vyhotovené znalecké posudky oceňujúce elektroniku a ostatné hnutelné veci, pre nedostatok podkladov sa nepodarilo zabezpečiť ocenenie obchodných podielov navrhovateľa v obchodných spoločnostiach a je potrebné

zabezpečiť ešte ocenenie nehnuteľností. Na dĺžku konania mala vplyv aj opakovaná zmena zákonného sudcu, k čomu bolo potrebné pristúpiť z objektívnych dôvodov, keď sudkyne M. a M. nastupovali na materskú dovolenku a sudkyňa P. odišla na Krajský súd v Nitre. V podstatnej miere sa o dĺžku konania pričínili účastníci konania, najmä navrhovateľ a aj jeho právny zástupca, ktorí sa opakovane ospravedlňovali (dlhodobá práceneschopnosť, služobné cesty, pohreb v rodine, kolízia s inými pojednávaniami) a žiadali o odročenie pojednávania z uvedených dôvodov, ktoré ale riadne preukázali a súd ich ako opodstatnené akceptoval.“

Sťažovateľka zotrvala vo svojom stanovisku z 19. marca 2014 na argumentácii uvedenej v sťažnosti a poukázala na to, že zákonná sudkyňa v iných obdobných veciach postupovala promptnejšie.

Účastníci konania oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 272/04, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o vyporiadaní BSM po rozvode manželstva. Ústavný súd považuje takéto spory za skutkovo zložitejšie a svojou povahou náročné na dokazovanie, pretože treba nielen zistiť okruh vecí patriacich do zaniknutého BSM účastníkov konania, ale aj ich hodnotu ku dňu jeho zániku, a zároveň zohľadniť aj viacero skutočností, ktoré vyplývajú z § 150 Občianskeho zákonníka, najmä pokiaľ ide o komplexnosť vyporiadania tohto majetkového spoločenstva. Faktická zložitosť veci v tomto konaní vyplýva z charakteru a rozsahu majetku tvoriaceho BSM a skutočnosti, že navrhovateľ je, resp. v čase rozvodu bol podnikateľom. Podľa názoru ústavného súdu preskúmané konanie nie je právne zložité, keďže existuje dostatočné množstvo stabilizovanej judikatúry všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj jednoznačnú metodiku postupu a prerokovania uvedených majetkových sporov, takže pri sústredenejšom a najmä efektívnejšom postupe mohol okresný súd v namietanom konaní postupovať plynulejšie.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v namietanom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka podala 11. decembra 2002 námietku zaujatosti, ktorá bola posúdená ako nedôvodná, trikrát sa nedostavila na pojednávanie, z toho jedenkrát bolo pojednávanie odročené z dôvodu na jej strane (26. júna 2006). Iné skutočnosti, ktoré by bolo možné pričítať sťažovateľke, ústavný súd nezistil. Zistené okolnosti majú zanedbateľný vplyv na doterajšiu dĺžku konania, a preto ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka neprispela svojím správaním k predĺženiu konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu.

Konanie okresného súdu začalo 5. marca 2002 a ani po 12 rokoch nie je právoplatne skončené. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania ústavný súd nepovažuje za potrebné osobitne vyhodnocovať priebeh postupu a jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom v namietanom konaní, pretože s poukázaním na svoju prechádzajúcu judikatúru (napr. IV. ÚS 121/2011, IV. ÚS 188/2011) je nútený konštatovať že z ústavnoprávneho hľadiska nie je uvedený stav konania akceptovateľný.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

V postupe okresného súdu sa vyskytli kratšie obdobia nečinnosti; na začiatku konania, keď okresný súd vykonal prvý úkon po siedmich mesiacoch (9. októbra 2002), a viac ako desať mesiacov v období od 22. októbra 2003 do 2. septembra 2004. Zbytočné priet'ahy boli spôsobené v prevažnej miere neefektívnou činnosťou okresného súdu, ktorá sa prejavila jednak v postupe vykonania znaleckého dokazovania (okresný súd ustanovil znalca na určenie hodnoty hnutel'ných vecí patriacich do BSM v roku 2008, t. j. po viac ako šiestich rokoch od začatia konania, znalca z odboru účtovníctva okresný súd ustanovil až v čase, keď už potrebné účtovné doklady boli skartované z dôvodu uplynutia archivačnej doby, a vykonanie znaleckého dokazovania na určenie hodnoty nehnuteľností nariadil až v roku 2014), ako aj nevyužití procesných opatrení proti opakovanej neúčasti účastníkov konania na nariadených pojednávaniach.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojím postupom v namietanom konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 46/2002 porušil základné právo

sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 46/2002 konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia 50 000 € z dôvodu neprimerane dlhej doterajšej doby konania s poukazom na to, že majetok patriaci do BSM užíva výlučne navrhovateľ a ona nemá prístup k týmto hodnotám už 13 rokov.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 12 C 46/2002, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 7 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním pred ústavným súdom advokátkou Mgr. Ivetou Vajdovou, Námestie M. Benku 12, Bratislava. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 € (za 2 úkony urobené v roku 2013).

Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Za dva úkony vykonané v roku 2013 tak priznal po 130,16 €, t. j. spolu

260,32 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2013 po 7,81 €, čo spolu predstavuje sumu 275,94 €. Po zvýšení o daň z pridanej hodnoty (§ 18 ods. 3 vyhlášky) predstavuje priznaná úhrada trov konania sumu 331,12 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2014